

Arbetsmaterial till Djurdeckarna Katthemsäventyret

Arbetsmaterial till Djurdeckarna Katthemsäventyret

3.....	Beskrivning, målgrupp och syfte
4.....	Utdrag ur BTJ recension
5.....	Skolans värdegrund och uppdrag enligt läroplan
6.....	Kursplan i samhällskunskap, svenska och bild
7.....	Utlåtande på Katthemsäventyret i förskoleverksamhet
8.....	Barn och djur
10.....	Frågor för diskussioner eller rit- och skrivövningar
12.....	Katthjälpens katter, fördjupningsfrågor
15.....	Verkligheten bakom Katthjälpens katter och reflektioner kring dessa

Djurdeckarna på Facebook:
facebook.com/profile.php?id=100008429431156

Mari Bister
www.idusforlag.se/mari_bister

Kristian Hägglund
www.idusforlag.se/kristian_hagglund
www.kristianhagglund.com

Diskussionsfrågorna passar bra i såväl skola och förskola
som i föreningar och andra barngrupper eller i hemmen.

Beskrivning, målgrupp och syfte

Vad är Djurdeckarna?

Djurdeckarna är en barnboksserie i deckarform. Den tar upp djurskyddsproblem och djur som far illa, både vilda djur och tamdjur, på en lämplig nivå för målgruppen. Böckerna är fristående.

För vem är Djurdeckarna skriven?

För barn i åldern 6-9 år. För att kunna läsa den själv bör man ha passerat de första ”börja läsa-böckerna” och vara redo för lite mer text, men fortfarande på en enkel nivå och med ett språk utan krångliga ord. Som högläsningsbok passar den bra från ungefär 5 år.

Vad är syftet med Djurdeckarna?

Djurdeckarna har två mål. Det första är att vara en spännande, givande och intressant bok som stimulerar barns läsande. Det andra är att skapa funderingar och diskussioner kring aktuellt tema. Varför finns det djur som behandlas illa? Hur påverkas djuren av de val vi alla gör i vardagen? Vad kan jag själv göra för att de ska må bättre eller slippa skadas?

Djurdeckarna passar utmärkt som högläsningsbok med efterföljande diskussioner i till exempel klassrum, i andra barngrupper, på samlingar i föreningslivet eller i hemmen.

Utdrag ur BTJ recension

"Författaren Mari Bister är engagerad i djurskyddsfrågor, främst hemlösa katter. Serien handlar om bröderna Jakob och Joakim som löser ett mysterium på ett hem för övergivna katter [...]
Mari Bister bygger upp stämningen som en klassisk deckare med stigande spänning och ett oväntat slut. Kristian Hägglund är illustratör och serieskapare, hans trevliga och ofta detaljerade teckningar finns på nästan varje sida och ger personerna karaktär. Boken har stor text, ganska enkelt språk och många dialoger, författaren väver in fakta om katter och deras liv i texten.

Katthemsäventyret passar bra både som högläsningbok och som egen läsning för barn på lågstadiet. Djurböcker är omtyckta av de yngsta läsarna så vi kan hoppas på en fortsättning av den här serien."

1. Skolans värdegrund och uppdrag

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.

Skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska i samarbete med hemmen främja elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare. Skolan ska präglas av omsorg om individen, omtanke och generositet. Utbildning och fostran är i djupare mening en fråga om att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner, språk, kunskaper – från en generation till nästa.

Det är nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska information, fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ.

Genom miljöperspektiv får de möjligheter att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa en hållbar utveckling.

Det etiska perspektivet är av betydelse för många av de frågor som tas upp i skolan. Perspektivet ska prägla skolans verksamhet för att ge grund för och främja elevernas förmåga att göra personliga ställningstaganden.

Skolans mål är att varje elev:

- kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter.
- visar respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv.
- kan använda sig av kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden.
- har fått kunskaper om förutsättningarna för en god miljö och en hållbar utveckling.
- har fått kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället.

Läraren ska:

- klargöra och med eleverna diskutera det svenska samhällets värdegrund och dess konsekvenser för det personliga handlandet.
- öppet redovisa och diskutera skiljaktiga värderingar, uppfattningar och problem.

Kursplan i samhällskunskap

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utifrån personliga erfarenheter och aktuella händelser uttrycka och pröva sina ställningstaganden i möten med andra uppfattningar. Därigenom ska eleverna stimuleras att engagera sig och delta i ett öppet meningsutbyte om samhällsfrågor. Genom undervisningen i ämnet samhällskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att:

- analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv.
- uttrycka och värdera olika ståndpunkter i till exempel aktuella samhällsfrågor och argumentera utifrån fakta, värderingar och olika perspektiv.

Kursplan i svenska

Undervisningen ska stimulera elevernas intresse för att läsa och skriva. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur man formulerar egna åsikter och tankar i olika slags texter och genom skilda medier.

Genom undervisningen i ämnet svenska ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.
- anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.
- urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.
- söka information från olika källor och värdera dessa.

Kursplan i bildskapande

Genom undervisningen i ämnet bild ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att kommunicera med bilder för att uttrycka budskap.

Utlåtande på Katthemsäventyret i förskoleverksamhet

Vi har använt Djurdeckarna i barngruppen. Jag brukar presentera boken med författare och illustratör. Detta tycker barnen är roligt. Vi tittar även på framsidan och de nästkommande sidorna. Jag läser texten med inlevelse och efter sagans slut diskuterar vi den.

Barnen fastnade verkligen för denna boken och jag tror att de gillar deckare. Djur ligger barnen väldigt nära och de kan lätt relatera till egna upplevelser.

Jag har gått in och tittat på vår läroplan för förskolan:

Förskolan ska sträva efter att varje barn ska:

- få stärkt medkänsla och inlevelse i andra människors situation
- respekt för allt levande och omsorg om vår närmiljö
- förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja hjälpa andra
- utveckla sin förmåga att lyssna, reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar och försöka förstå andras perspektiv

Förskolan ska sträva efter:

- att lyfta fram och problematisera etiska dilemman och livsfrågor
- ett nyanserat talspråk, ordförråd och begrepp samt barnens förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra
- att barnen utvecklar intresse för skriftspråk
- att barnen utvecklar intresse för bilder, texter och olika medier samt sin förmåga att använda sig av, tolka och samtala om dessa

Linda Karlén

Förskolan Kompassen

Barn och djur

Det finns många likheter mellan barn och djur: de lever i nuet, är lekfulla, vill ha bekräftelse, värme, kärlek och uppmärksamhet. Djuren busar och gör galna saker. Det är roligt och vi kan skratta och värmas av detta. Relationen till ett djur bygger på ömsesidig respekt. Djuret är beroende av sin ägare för mat, omvårdnad och trygghet. Djuren är ofta mjuka och varma. Beröring är en viktig källa till oxytocin – lyckohormonet som gör att vi känner lugn och välbefinnande.

Att tidigt introducera kontakt med djur i ett barns liv är viktigt. Förståelse och empati blir en naturlig del i relationen med djuret. De vuxna visar vägen och barnen ser hur ett djur ska behandlas. Ett barn klarar inte av ensamt ansvar för ett djur. Ett husdjur är ett kollektivt och livslångt åtagande för hela familjen och bör vara väl genomtänkt.

Många av karaktärerna i animerade barnfilmer är djur. Barnen lär sig tidigt att tycka om olika djur och deras karaktärsdrag. Barnen får gosedjur, har maskotar och bilder på söta djur i sina rum. Så djur är en viktig del av barns uppväxt även om det inte finns ett djur i den egna familjen.

Förslag på vad en skolklass kan göra för att utveckla empati och kunskap om djur:

- Klassen kan ha ett virtuellt husdjur. Att tillsammans sköta om djuret stärker sammanhållningen samtidigt som det lär ansvar, djurskötsel och förståelse för djurens behov. Barnen lär sig att prioritera någon annan.
- Klassen kan besöka en djurfristad och lära sig om djur som har farit illa och fått en andra chans. Att fundera på vad som händer när ett djur överges och hur beroende ett djur egentligen är av sin ägare är viktigt. Att göra studiebesök på ett lokalt djurhem är både intressant, roligt och lärorikt.
- Klassen kan ställa upp som volontärer/faddrar på exempelvis ett katthem. Det finns mycket som kan göras, exempelvis en loppis för att samla in pengar till katterna och att sätta ut fodertunnor i den lokala mataffären och sedan ta maten till katthemmet. Kanske kan barnen tillsammans med en vuxen bli volontärer och hjälpa till på katthemmet. Många katter på katthemmet har en gång haft ett eget hem. Frågor som "Varför övergavs katten?", "Hur hittades den?", "Hur mårde katten under sin tid som hemlös?", "Vad ska hända med katten nu?" kan diskuteras i grupp.
- Klassen kan ha ett återkommande tema där de som har husdjur håller föredrag om djuret. De som inte har egna husdjur kan forska kring det djur som intresserar dem och hålla föredrag om det.

Djurdeckarna fungerar som underlag till diskussioner om djur. Den går att läsa och diskutera i klassrum eller andra barngrupper. Beskrivningen av katthemmet och arbetet med katterna där är verklighetstrogen. Det står också lite om skötsel av katterna, vad de kan råka ut för och hur de kan komma att hamna på ett katthem. Att prata, läsa och lära sig om djur är ju väldigt viktigt för att barnen ska bli ansvarsfulla och empatiska mot djur hela livet.

Barnen i gruppen var väldigt nöjda med boken: spänning och katter – kunde inte bli bättre!

Barn är öppna för dessa frågor och intresset är stort. Detta gör att inläringen går lätt. De har många frågor som kräver tydliga svar.

Pia Pettersson

Chefstränare inom barn- och ungdomsidrott

Arbetar i förening för hemlösa och utsatta katter i Stockholm

Frågor för diskussioner eller rit- och skrivövningar

Frågor om hemlösa katter, katthem och katter som skadas:

- Vad kan man göra för att det inte ska finnas djur utan hem?
- Har du hjälpt något djur som har haft det svårt? Hur gjorde du då?
- Har någon du känner tagit hand om en hemlös katt? Var? Hur? Och hur gick det sen?
- Hur hade katten det innan?
- Tror du katternas liv innan de kom till Katthjälpen har påverkat dem? Hur? Hur hade katterna varit om de hade haft en familj att bo hos?
- På vilket sätt kan människor hjälpa katter på ett katthem?
- Hur tror du att det är att bo på ett katthem?
- Hur tror du att det är att vara utan hem?
- Kan katter utan hem skadas på något sätt? Vad händer då?
- Vad kan man göra om man hittar en katt som man tror är hemlös?
- Vad kan man göra om man ser eller hör talas om djur som far illa?
- Hur får Michelle pengar till katternas mat och mediciner?
- Hur kan man samla ihop pengar till katter utan hem?

Frågor om kattens behov och faror:

- Vad behöver en katt?
- Vad äter en katt?
- Vad kan vara farligt att äta för en katt?
- Vissa katter kan bli dåliga i magen av mjölk. Vet du något mer som djur kan bli dåliga av?
- Vad kan katter skada sig på?
- Varför är det viktigt att id-märka sin katt? Vad är en id-märkning?
- Hur vet man vilken id-märkning som hör till vilken katt, och var den katten bor?
- Varför är det viktigt att kastrera sin katt? Vad betyder kastrera?

Frågor om likhet och olikhet:

- Katterna på Katthjälpen har olika färg och är olika stora, men kan katter var olika på andra sätt?
- På vilka sätt är du lik eller olik dina kompisar?
- Är det bara bra att vara lika eller kan det ibland vara bra att vara olika? När och hur?
- Kan katter ha nytta av att vara olika?

Frågor om känslor, avundsjuka, empati och att förstå och hjälpa varandra:

- Hur känner Michelle sig efter inbrottet och när hon hittar lappen?
- Påverkas katterna av ett inbrott? Hur?
- Kan katterna känna om Michelle är ledsen eller upprörd?
- Varför tror ni att Jakob och Joakim vill hjälpa Michelle och katterna?
- Varför vill Nick hjälpa Michelle?
- Har du hjälpt någon? Hur?
- Har du behövt hjälp av någon annan? Hur?
- Varför vill Nick inte berätta vad han gör på onsdagskvällarna?
- Hur känner Colin för Nick? Varför? Hur märks det?
- Colin är avundsjuk på Nick och vill ge honom skulden. På vilka sätt försökte han få det att se ut som om Nick är skyldig?
- Har du varit avundsjuk på någon? Vem? Varför då? Hur kändes det?

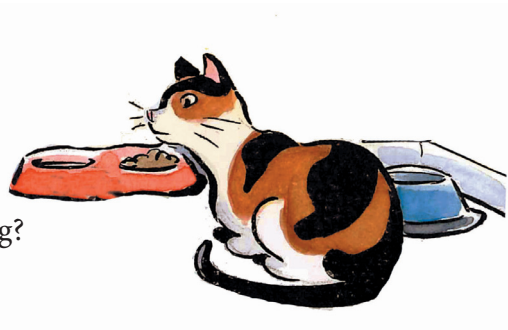
Katthjälpens katter

Fördjupningsuppgifter i skrivande eller bildskapande. Välj en katt att arbeta vidare med, till exempel med någon av frågorna under respektive katt.

Majsan

Majsan fick stenar kastade på sig och blev skadad. Max räddade henne. Nu mår hon bra, men hon var försiktig och rädd ganska länge.

- Varför kastade någon stenar på Majsan?
- Hur kan det skada henne?
- Kan katter skadas av något annat?
- Hur tror du att Majsan hade haft det innan?
- Hur gör man med en katt som är rädd och försiktig?
- Hur visar en katt att den är rädd eller försiktig?
- Vad kommer att hända med Majsan?

Syskonen Ferdinand, Felicia och Fanny

Milla och hennes hund hittade dem i skogen. De var ute utan någonstans att ta skydd när det blev kallt. Deras öron skadades av kylan.

- Varför hade de hamnat i skogen?
- Var är de födda?
- Hur tror du att de reagerade när hunden och Milla hittade dem?
- Hur kände de sig i skogen?
- Hur kändes det att komma från skogen till katthemmet?
- Vad kommer att hända med dem?

Tiger

Någon hade satt honom i en låda på trappan utanför katthemmet. Det fanns en lapp i lådan också: "Han heter Tiger. Han är sjuk så vi vill inte ha honom längre. Det kostar för mycket". Max gjorde honom frisk. Han opererades och fick medicin. Snälla människor i byn samlade ihop pengar för att betala operationen.

- Varför hade någon lämnat Tiger på trappan?
- Får man lämna bort en katt så?
- Hur är det att vara veterinär?
- Vad gör man med en katt som inte har någon familj men som behöver hjälp av en veterinär?

- Finns det något man kan göra för att det inte ska kosta så mycket att ta familjens katt till veterinären?
- Hur kändes det för Tiger att lämnas av sin familj?
- Hur kände han sig när Michelle hittade honom i lådan?
- Vad kommer att hända med Tiger?

James

James lämnades när hans familj flyttade. Flera månader satt han kvar utanför deras stuga och väntade. Och blev smalare och smalare. När han hittades var han sjuk. Han är som en pappa här nu och tar hand om alla nya som kommer.

- Hur kändes det för James när hans familj lämnade honom?
- Hur mådde han när han var själv kvar?
- Kan en katt klara sig själv?
- På vilka sätt klarar en katt inte sig själv?
- Vad händer med en katt som inte har någon familj och blir sjuk?
- Vad äter en katt?
- Vad händer med en katt som får för lite att äta eller inte får bra mat?
- Finns det något katter kan bli sjuka av att äta?
- Finns det något annat katter kan skada sig på?
- Vad kommer att hända med James?

Tova, Busan och Mille

De har varit på Katthjälpen längst. De har aldrig haft ett hem, aldrig haft någon som älskar dem. De gick omkring i byn länge och försökte hitta något att äta och någonstans att sova. De var inte vana vid människor. De visste inte vem som var snäll och vem som var elak. När de kom hit kunde man inte komma nära dem. De gömde sig direkt. Det behövdes tid och tålamod. För varje vecka blev de lite modigare och tryggare.

- Varför har de aldrig haft ett hem?
- Var är det födda? Hur var det?
- Vilka problem har katter utan hem?
- Hur känner sig en katt som aldrig har haft ett hem?
- Hur kändes det för dem när det kom till Katthjälpen?
- De var inte vana vid människor. Hur märker man det?
- Hur ska man vara mot en katt som inte är van vid människor?

- Kan man göra något för att hjälpa dem att bli trygga?
- Vad kommer att hända med dem?

Katterna i karantän

När nya katter kommer till katthemmet får de vara i ett eget rum först. Innan de får träffa andra katter måste Max se om de är friska. Ofta har de någon skada eller sjukdom. Då får de bo där inne medan de får medicin. På Katthjälpen finns fyra små ungar och deras mamma. Kattungarna är magsjuka och deras mamma har problem med ögat.

- Vad har hänt med kattfamiljen innan de kom till Katthjälpen?
- Hur mår de?
- Vad händer om de träffar de andra katterna direkt innan de har varit hos veterinären?
- Hur länge ska kattungar vara tillsammans med sin mamma?
- Varför behöver kattungar vara tillsammans med sin mamma? Vad händer om de inte är det?
- Vad kommer att hända med kattfamiljen sen?

Verkligheten bakom Katthjälpens katter och reflektioner kring dessa

James har funnits inom Kattkommando Syd Malmö/Österlen i flera år. En önskad katt med mycket i bagaget. Om jag minns rätt hade han blivit sparkad på och skjuten på, har ärrbildning på hjässan och öron och dessutom Artros. När katthemsföreståndaren gick omkring och presenterade katterna för mig och berättade deras historier hann jag precis tänka om James att en katt som har varit med om så mycket borde ha förlorat all tillit till människor och här gäller det att ta det lugnt och försiktigt. Exakt då gick James med bestämda steg fram och lade sin lilla svarta nos i min hand. Jag blev blytänksam, kanske för att det kom så oväntat. James är ingen skönhet, det fanns många katter på katthemmet som var mycket finare, men för mig kommer James alltid att vara den vackraste katten där.

När jag långt senare tittade på Kristians bild då Michelle presenterar James för Jakob och Joakim i Djurdeckarna lägger James sin svarta lilla nos i Joakims hand. Kristian visste inget om mitt första möte med James, men lyckades ändå få in så mycket av det i boken.

Det James så tydligt visade är att utsidan inte spelar någon roll. Oavsett om det handlar om att välja djur eller vänner eller något helt annat blir det sällan bra att välja efter hur någon ser ut. Dels kanske det som finns innanför den fina utsidan är helt fel för just mig och dels missar man kanske den rätta för att den valdes bort och aldrig fick en chans.

Kattfamiljen i karantän är baserad på tre röda kattungar (Knut, Kurt och Lisa) och vuxne hanen Tarzan, som kom till Kattkommando Syd Malmö/Österlen någon gång kring nyår 2014/2015, men i boken blev en kattfamilj. När katter fångas eller hamnar på katthem på annat sätt brukar de börja i karantän innan de har kastrerats och friskförklarats alternativt medicinerats. De här var magsjuka och en hade ögoninflammation (tror jag att det var). Jag var där och hjälpte till vid ett tillfälle. Jag höll och föreståndaren skötte om dem. De var rädda och försiktiga av förklarliga skäl. Senare, då de var friska, större, tryggare och tuffare, var jag med då Kurt och Knut för första gången träffade sin blivande matte. Att få vara med om "hela resan" från sjuka, ensamma och önskade till friska, omhändertagna och älskade i sitt alldeles egna hem var väldigt speciellt.

Tiger var en hemlös katt som adopterade oss. Han var en sån katt som troligen hade dömts ut som hopplöst fall om det hade gjorts en "myndighetsinsats". Han var livrädd, inte hanterbar och inte alls van vid människor. Det gick inte ens att komma i närheten av honom. En skyggis. Men med tid, tålamod, kärlek och många matmutor förändrades allt det. Han blev en social och trygg katt, som var lättlärd och mån om att "göra rätt". Kanske den smartaste katten jag har mött.

Tiger lärde mig att alla katter förtjänar en chans, att det inte finns några hopplösa fall och att om man dömer ut skyggisarna missar man många guldgruv. Och visst är det så även med oss människor? Det är så lätt att döma innan personen har fått en chans att visa sitt rätta jag. Som kanske är blyg och tyst först men har så mycket att ge när man känner sig trygg nog att visa upp alla fina sidor. Eller som har byggt upp en skyddsmur omkring sig för att livet inte alltid har varit så lätt, men som kan skala av sig det skyddet och blomma ut om rätt förutsättningar ges.

Tova var också en Kattkommando Syd-katt. Jag minns henne som social och orädd, en sån katt som det är lätt att tycka om. Jag hann inte träffa henne så många gånger innan hon adopterades till sitt alldeles egna hem, där hon mår toppen idag.

Ferdinand var en annan katt som kom till oss och bestämde sig för att stanna. En liten tuffing som inte drog sig för att stånga bort betydligt större Tiger från matskålen.

Majsan är en före detta hemlös katt som flyttade hem till nära anhöriga. En bestämd dam om okänt förflutet.

Busan är vår katt (som syns som motvillig fotomodell i en Österlenmagasinet-artikel). Hon föddes med sin syster och bror som hemlös en septemberdag och kom hit med familjen när hon var ungefär tio dagar. En smula knepig, men högt älskad. Deras bror flyttade när han var tolv veckor, men Busan och systemen bor kvar. Två extremt olika tjejer med starka viljor. Busan vet vad hon vill (och kanske allra mest vad hon inte vill). De visar så tydligt hur viktigt det är att se individen och de egna förutsättningarna i en grupp, att behandla alla likvärdigt men inte nödvändigtvis lika.

Katternas öden och historier i Djurdeckarna Katthemsäventyret är påhittade och blandade. Utseenden och namn är verklighetsbaserade, men i övrigt ville jag få med så många problem som möjligt och sprida ut dem. Problemet med att hemlösa katter blir sjuka, svälter och förfrysar förekommer allt för ofta. Att katter dumpas hos katthem i en låda eller bur håller regelbundet, med önskan om att någon annan ska ta över ansvaret. Allt för ofta tröttnar folk på sin katt efter ett tag. Problemet med sommarkatter existerar, men är bara en liten del av hela problematiken. Kanske är det allra största problemet i grunden egentligen att okastrerade katter, med eller utan hem, förökar sig och spär på antalet katter utan hem och omvårdnad.

Min dröm är att inga katter ska vara hemlösa, svälta, frysa och dö i förtid, bli sjuka utan möjlighet till hjälp, vara ensamma och oälskade eller överges. Att alla ska ha ett värde och att alla ska ges en chans.

Mari Bister

